

quos sua laude dignos judicaverit, quanta sit ejusdem A et in tuo nomine virtutes multas fecimus? Et tunc
suarum resurrectionis gloria demonstrabit. Potest hoc
quod dicitur, *Surrexerunt filii ejus, et beatissimam
prædicaverunt*, etiam in hoc tempore convenienter
accipi, cum quilibet fidelium, transcensis sæculi
æroniis, ad cœlestia regna perducuntur. Sedere
namque ad humiliationem aliquoties, surgere ad
gloriam pertinet. Unde dicitur : *Olim in cinere et
cilicio sedentes pœniterent* (Luc. x), id est, humiliati.
Et propheta : *A facie manus tue solus sedebam, quia
comminatione replesti me* (Jerem. xv). Sed et Psalmista : *Vanum est vobis ante lucem surgere; surgite,
postquam sederitis, qui manducatis panem doloris*
(Psal. cxvi). Quod est aperte dicere, Quid in præ-
senti quæritis gaudere, quod electis in futuro reser-
vatur? Non enim potestis in hac vita, id est, ante
lucem, supernæ retributionis gloriam veræ felicitatis
habere; quin potius postquam hic humiliati
fueritis ad tempus, illic vos perpetuum veraciter
exaltandos sperate; vos quibus anarum est omne
quod sæculi amatoribus jucundum videtur et dulce.
Surgunt ergo filii Ecclesiæ, et beatissimam eam
prædicant, cum cœlestibus bonis sublimati, quanta
sit illius paritæ beatitudo, cujus participes esse me-
ruerunt, aspiciunt. Et hanc debita laudatione in
divina visione concelebrant. Laudat eam vir ipsius
cum bona quæ ipse donavit remunerat. Quibus au-
tem verbis eam laudet, consequenter ostenditur,
cum dicitur : — *Multæ filiarum congregaverunt divi-
tias*, etc. Multas filias, ecclesias dicit hæreticorum
et malorum turbas; catholicorumque filiarum dicuntur
vel Christi vel Ecclesiæ, quia etiam ipsæ sunt
Dominicis renatæ sacramentis, et adoptionem filio-
rum, quam non custodiunt, perceperunt. Unde et
Joannes ait : *De nobis exierunt, sed non erant ex nobis*
(1 Joan. ii). Quæ congregaverunt divitias, videlicet
honorum operum operationes, jejunia, eleemosynas,
afflictionem et castimoniam carnis, continentiam
linguæ, meditationem Scripturarum, et cætera hu-
jusmodi. Quæ veræ sunt divitiæ Spiritus, ubi pura
mentis sinceritate geruntur; ubi autem sine fide
quæ per dilectionem operatur fiunt, nihil agentibus
prosunt. Sed et illæ filiarum frustra congregaverunt
divitias; de quibus Dominus ait : *Multi dicunt mihi
in illa die : Domine, Domine, nonne in nomine tuo
prophetavimus, et in nomine tuo demonia ejecimus,*

*et in tuo nomine virtutes multas fecimus? Et tunc
confitebor illis, quia nunquam novi vos* (Matth. vii).
Sed omnis istiusmodi filias Ecclesia catholica super-
greditur, quæ fide casta, et opere perfecta re-
demptoris sui vestigia sectatur. — *Fallax gratia,
et vana est pulchritudo*, etc. Fallax est gratia laudis,
quam ab homine accipit; vana pulchritudo castitatis
vel operationis bonæ, quam hominibus ostendat
anima, quæ timore caret divino. At illa conscientia
vera est laude digna, quæ timorem Dei in omni-
bus servat. Ipse est enim principium cunctarum,
custosque virtutum, Scriptura dicente : *Timor Do-
mini principium sapientiæ* (Psal. cx; Prov. i, ix; Ec-
cli. i). Et iterum : *Qui timet Dominum nihil negligit*
(Eccl. vii). Hic est enim, quod ideo beatus Job,
et in prosperitate virtutibus incomparabiliter floruit,
et in adversitatibus insuperabilis hostis permansit,
quia veraciter dicere potuit : *Semper enim quasi
tumentes super me fluctus timui Dominum, et pondus
ejus ferre non potui* (Job. xxxi). Fallax est ergo si-
mulatorum gratia; vanus decor operis stultorum.
Ecclesia autem, quæ in timore incolatus sui tem-
poraliter conversatur, quoniam ardentes virtutum
lampades venienti ad iudicium suo sponso offeret,
jure ab eo laudata, januam cum eo regni cœlestis
intrabit. Qualiter autem eam laudet, terminali versu
docetur : — *Date ei de fructu manuum suarum*, etc.
Hæc sunt enim verba viri illius de quo dictum est :
Vir ejus, et laudavit eam, id est Domini et Salvatoris
nostri, qui angelis in fine præceptorus est ut Ecclesiam
post hujus vitæ certamen, post triturationem afflictio-
num terrestrium, ad cœlestis regni gaudia introdu-
cant, ac vitæ immortalis sibi sociam aggregent, juxta
illud evangelicum, *Triticum autem congregate in hor-
reum meum* (Matth. xiii). *Date*, inquit, *ei de fructu ma-
nuum suarum*, quia fructum Spiritus ferre curavit, cla-
ritatem, gaudium, pacem, benignitatem, bonitatem,
modestiam, continentiam, fidem, patientiam. Pro
hoc illi debitam rependite mercedem, et laudet
eam in portis, hoc est, in iudicio sive in ingressu
patriæ cœlestis. Non hominum favores supervacui,
sed opera ipsa quæ fecit, examinante, probante, ac
remunerante illo, cujus hæc donante gratia, a quo
ut laudari mereamur in futuro, concedat ipse pro-
pitius, nos eum dignis in præsentis vita collaudare
servitiis. Amen.

DE MULIERE FORTI

LIBELLUS.

α ALEPH.

*Mulierem fortem quis inveniet? Procul, et de ultimis
finibus pretium ejus.* Mulier fortis Ecclesia catholica
vocatur. Mulier videlicet, quia spirituales Deo filios
ex aqua et Spiritu sancto gignere consuevit. Fortis,
quia cuncta sæculi, adversa sinu et prospera, pro

Conditoris sui fide contemnit. Quoniam ipse in carnis
apparens infirmam quidem invenit, sed inventionem
sua, hoc est pia visitatione sua, fortem reddidit.
Unde post ejus redemptionem ad cœlos rediens,
supernis civibus gaudeus aiebat : *Congratulamini
mihi, quia inveni ovem quæ perierat* (Luc. xv, 6). Vi-

dens ergo Salomon genus humanum innumeris A implicatum erroribus, quodque ad ejus salvationem nullus patriarcha, nullus propheta, nullus omnino electorum, præter solum Mediatorem Dei et hominum sufficeret, ait : *Mulierem fortem quis inveniet ? Procul, et de ultimis finibus pretium ejus.* Ac si aperte futuram Domini gratiam admirando protestetur, Quis tantæ virtutis, quis talis est meriti, qui de tot incredulis ac scelestis mundi nationibus unam sibi electorum Ecclesiam congreget, quam sua gratia fortem atque insuperabilem adversantibus cunctis efficiat ? Non hic certe nostri similis, non nostro est tempore venturus ; sed in fine sæculorum est de cælo Deus homo descensurus, qui nos sua passione a morte redimat. Hoc est enim quod ait, *Procul, et de ultimis finibus pretium ejus.* Procul, videlicet stata B temporis, quod a diebus Salomonis usque ad partum Virginis interest : de ultimis autem finibus, quia a summo cælo egressio ejus (Psalm. xviii, 7), qui non aliud pro nostra redemptione pretium quam seipsum obtulit. Unde Apostolus, *Qui dilexit nos, inquit, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis (Ephes. v, 2).* Quamvis et ita recte possit intelligi pretium sanctæ Ecclesiæ procul positum fuisse, quando incarnatio Verbi Dei, conversatio inter homines, passio ac resurrectio longe a nostræ esset naturæ conditione discreta ; quoniam videlicet ille, et quando voluit, et qua voluit matre natus est, et sine peccato vixit in mundo : et quando voluit, et qua voluit morte discessit ex mundo, tempusque resurrectionis et ascensionis suæ C in potestate habuit, et cætera hujusmodi, in quibus tam procul a nobis quam cælum a terra. Quia vero Ecclesiam, quam rediit Dominus, non solum verbum salutis suscipere, sed et constanter pro illo certare, et hoc ipsum per mundam prædicare donavit, merito subditur.

2 BETII.

Confidit in ea cor viri sui, quia spoliis non indigebit. Virum sanctæ Ecclesiæ, Dominum ac Redemptorem ejus, quod etiam pretium ejus fieri dignatus est, dicit. Unde et Apostolus credentibus ait, *Despondi vos uni viro, virginem castam exhibere Christo (II Cor. xi, 2).* Quod ergo dicit, *Confidit in ea cor viri sui,* ab humana nimirum consuetudine tractum est. Sicut D omnis qui fortem fidelemque et castam habet conjugem, confidit in ea certissime, quia nil contra suam voluntatem agere, nulla adultera saltem cogitatione possit ataminari, cuncta pro suo amore et adversa libenter toleret, et quoscunque valet, ad suam amicitiam convertere, desiderat : sic nimirum Dominus et Redemptor noster in Ecclesia confidit. Novit enim Spiritum gratiæ, quem dedit ; novit virtutem charitatis, quam in ejus præcordiis infudit. Ideoque non dubitat eam a sua non solum fidei integritate nequaquam posse corrumpi, sed etiam perseveranter insistere, ut plures ad ejusdem fidei congreget unitatem : hoc est enim quod sequitur, *Et spoliis non indigebit.* Spoliat enim Ecclesia

diabolum, cum per prædicatores suos, eos quos ipsa deceperat ad veritatis revocavit iter. Et bene dicitur, *Spoliis non indigebit,* quia nunquam cessabit Ecclesia liberatas a diabolica fraude animas Christi fidei restituere, donec completo mundi cursu, suorum quinque præfinita compleatur summa membrorum. Verum quia quidquid boni sancta Ecclesia vel anima quæque fidelis agit, hoc desuper accipit, recte subditur :

GIMEL.

Reddet ei bonum, et non malum omnibus diebus vitæ suæ. Reddet quippe anima Christo bonum, cum perceptis ab eo vitæ muneribus recte vivendo respondet, cum ea quæ ipsa scire vel facere ab ipso adjuta potuit, etiam aliis intimare satagit. Bene B autem cum dixisset, *Reddet ei bonum,* protinus addidit, *et non malum ;* quia sunt profecto qui acceptis a Domino bonis, mala rependunt : vel fidei mysteria quæ perceperunt hæretica fæce fœdando ; vel fidem quam professione servant, pravis operibus blasphemando ; vel mores bonos, quibus cum fide recta deserviunt, per colloquia mala corrumpeo. Sed nec illi bona, qui acceperunt, Domino reddunt, qui non in his quæ bene inchoant, usque ad finem vitæ præsentis persistere curant. Unde merito eam dixisset, *Reddet ei bonum, et non malum,* ut perseverantiam boni necessariam demonstraret, addidit : *Omnibus diebus vitæ suæ.* Cui simile est illud evangelicum, *Serviamus illi in sanctitate et justitia, coram illo, omnibus diebus nostris (Luc. i, 74-75).* Quibus sane operibus, quibus justitiæ vel sanctitatis fructibus potissimum sit insistendum, ei qui bonum quod et accepit a Domino, gratis rependere satagit, subsequenter insinuatur, cum dicitur :

7 DALETH.

Quæsit lanam et limum, et operata est consilio manuum suarum. Hujus principium versiculi fortis mulier, hoc est sancta Ecclesia, et juxta litteram accipere et observare consuevit ; juxta illud propheticum, *Cum videris nudum operi eum, et carnem tuam ne despexeris (Isa. lviii, 7).* Operatur autem, non supervacuo et cæco labore, sed eo utique consilio, ut ab ipso suo viro, Domino videlicet Christo, in judicio mereatur audire, *Nudus fui, et operuistis me (Math. xxv, 43) : et, quandiu fecistis uni de his minoribus meis, mihi fecistis (Ibid. 45).* Operatur autem consilio manuum suarum, hoc est earum personarum per quas eleemosynam pauperibus tribuit ; in quorum opere devoto illo saluberrimo utitur consilio, ut cum dispergit et dat pauperibus, non ipsa ab hominibus laudetur ad tempus, sed *justitia ejus manet in sæculum sæculi (II Cor. ix, 9), cornu ejus exaltabitur in gloria (Psalm. cxl, 9).* Possunt autem mystice in lana, quæ ovinus esse habitus, omnia pietatis et simplicitatis opera, quæ proximis impendimus, accipi. Potest in lino quod ex terra virens oritur, sed longo ac multiplici exercitio amittit humorem nativum, atque ad gratiam novi candoris pervenit, castigatio nostræ carnis intimari :

cui dum ingenitas vitiorum sordes per continentiam excoquimus, dignam profecto eam qua Christum induamus, efficiamus; juxta illud Apostoli: *Quotquot ergo in Christo baptizati estis, Christum induistis* (Gal. iii, 27). Quærit ergo mulier fortis lanam et linum, et operatur consilio manuum suarum, cum Ecclesia sancta sollicitè perquirat, quibus se pietatis fructibus exerceat, quomodo se a carnalibus emundet illecebris: et hoc utrumque consilio prudentissimo, hoc est supernæ solummodo retributionis facit intuitu, cujus retributionis sequens quoque versiculus apertius meminit, dum subditur:

¶ IIE.

Facta est quasi navis institoris de longe portans panem suum. Institorem negotiatorem dicit, qui pro eo sic vocatur ab antiquis, quod acquirendis multiplicandisque mercibus sedulus insistat. Facta est ergo fortis mulier quasi navis institoris, quia sicut navis institoris, onusta mercimoniis quæ in sua patria magis abundant, porro per mare petit peregrina, ut illic venditis quæ attulit, cariora domum reportet; sic nimirum sancta Ecclesia, sic anima quæque perfecta virtutum divitiis gaudet onustari, quibus majora divinæ gratiæ dona mercetur. Optimum est namque commercium, cum bona quæ valemus operantes, primo hanc a Domino mercedem recipimus, ut ad majora semper agenda proficiamus, dehinc ut vitam percipiamus æternam. Facta est ergo anima quasi navis institoris, quæ transiit desiderio fluctus sæculi præsentis, sola quæ se in cœlis accipere sperat æterna gaudia meditatatur, et pro his abundantius adijscendis, quidquid valet, instanter agere, quidquid adversum occurrit, fortiter superare contendit. De qua recte dicitur quia *de longe portat panem suum*, quia in cunctis quæ temporaliter bona agit, æternam solummodo retributionem exspectat, solum vivi panis saturitatem desiderat, ejus nimirum qui suis auditoribus pie potenterque promittit, *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos* (Math. xi, 5). At contra in proximo panem suum recipit, et non hunc de longe trans maria portat, qui in quod juste vivere videtur humani tantum favoris præmia expetit, neque ullo vitæ permanentis intuitu ea quæ in imis labuntur exsuperare et calcare satagit; de qualibus ipse terribiliter insonat, *Amen dico vobis, receperunt mercedem suam* (Math. vi, 5).

¶ YAV.

Et de nocte surrexit, deditque prædam domesticis suis, et cibaria ancillis suis. Sicut totus labentis sæculi cursus perenni diei ac noctis alternatione variatur, et dies quidem ad operandum, nox ad quiescendum naturaliter condita est; sic totum præsentis Ecclesiæ tempus gemino quodam quietis et operis statu discernitur. Quasi enim nocte quiescit, cum aliqui fidelium ejus intermissa ad tempus sollicitudine externa sibiimet vacare, seque ipsos spirituales incipiunt curare, vel lectionibus videlicet sacris, vel orationibus ac lacrymis sese, vel aliis hujusmodi

A studiis secretius exercendo. Surgit autem de nocte, cum in eisdem suis fidelibus ad agendam etiam proximorum curam se sollicita accingit. Quod fraternæ administrationis opus duobus modis exercere consuevit: quia et eos qui foris errabant ad fidei gratiam convocat; et illos qui fidei sacramentis jam sunt imbuti, ut bonis operibus amplius insistant, excitare non desinit. Unde bene dicitur, *Deditque prædam domesticis suis, et cibaria ancillis suis.* Dat namque prædam domesticis suis, cum eos quos antiquo hosti docendo eripere potuit, societati illorum qui in fide præcessere ponit. Dat et ancillis cibaria, cum humiles quosque et debito amore sua jussa servantes, ne sub pio amore lassescant, supernæ mercedis memoracione reficit.

¶ ZAIN.

B *Consideravit agrum, et emit eum: de fructu manuum suarum plantavit vineam.* Agrum dicit possessionem supernæ hæreditatis; de qua benedicens filium suum patriarcha dicit, *Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni cui benedixit Dominus* (Gen. xxvii). Odor quippe sanctorum est sicut odor agri pleni cui benedixit Dominus, quia tota mentis intentione contuor quæ sit plenitudo benedictionis in patria regni cœlestis. Consideravit ergo Ecclesia agrum, et emit eum, quia studiose didicit quæ sint gaudia vitæ perennis, et pro eorum perceptione quidquid potuit, laborare contendit. Quæ etiam de fructu manuum suarum plantavit vineam, quia de fructiferis fidelium suorum factis sive verbis, Scripturam sanctam condidit, per quam mentes audientium in fide et dilectione debriaret sui Redemptoris. Nec ab re est, si vineæ nomine ipsam Ecclesiam, quæ per mulierem fortem est designata, sentiamus esse figuratam, et eos esse propagines vineæ, qui sunt filii mulieris. Mulier autem vineam plantavit, cum Ecclesia primitiva latius per orbem missis prædicatoribus fidei semina dispersit. Consideravit namque agrum cum orbem universum vitiorum spineis horrentem, cultura spiritali opus habere perspexit; emit vero eum, cum missis ubique doctoribus talentum verbi audientibus contulit, ut eos credentes felicissimo Christi mancipatui subderet. Plantavit autem in eodem agro vineam, cum in novis credentium populis Ecclesiam plenam evangelicæ veritatis institutione firmavit. Quam quidem vineam de fructu manuum suarum plantavit, quia non solum verbo instituebant apostoli Apostolorumque successores populos quos erudiebant, verum etiam testimonium bonæ operationis miraculorum quoque signa verbi doctrinæ jungebant. Sed et usque hodie, imo usque in finem sæculi mulier fortis considerat agrum, et emit eum, ac de fructu manuum suarum plantat vineam; quia sancta Ecclesia semper sollicita perquirat quos ad fidem convertere possit; et quoscunque dociles invenerit, hos data verbi pecunia in servitium Christi emit, atque in eis vineam Christi plantare, vel potius eos vineam Christi facere satagit; et quia quisquis alterum docere desiderat, prima

ipse et a malis abstinere, et bonis se debet actibus A exercere, recte subjungitur.

□ CHETII

Accinxit fortitudine lumbos suos, et roboravit brachium suum. Accinxit ergo Ecclesia lumbos suos fortitudine, cum supernorum desideriis intenta carnalibus illecebris succumbere desepxit; roboravit brachium suum, cum se ad agenda virtutum opera præparavit. Et bene primo lumbos fortitudine accingere, ac postmodum roborare brachium dicitur, quia nimirum actio boni operis acceptabilis esse Deo minime valet, si non fluxam luxuriam quis prius a carne simul et mente restringat. Unde propheta, *Quiescite*, inquit, *agere perverse, discite bene facere* (Isa. 1, 16): et Dominus ipse, *Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes* (Luc. xii, 55). Lumbi videlicet præcincti, ne luxuriæ subdamini; lucernæ vero ardentes, ut bonis fulgeatis operibus.

□ TETII.

Gustavit et vidit quia bona est negotiatio ejus; non exstinguetur in nocte lucerna ejus. Quod ait, *negotiatio ejus*, agri utique illius significat, de quo supra ait, *Consideravit agrum, et emit eum.* Gustavit igitur Ecclesia sancta, gustavit anima quæque perfecta; id est, intimo mentis desiderio cognovit quia bona est negotiatio vitæ immarcescibilis, quam, relictis illecebris temporalibus, æternam mercedem in cælis. Gustavit autem, id est, aperte didicit quia bonum est per instantiam prædicandi, quoscunque valet ad viam veritatis adducere; atque ideo nullis tribulationum tenebris, nec ipsa morte potest lucerna devotionis ejus exstingui. Eorum namque lucerna nocte exstinguitur, quamvis in die videatur ardere, qui sicut Dominus ait: *Ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt.* Sed et illorum nocte media exstinguitur lucerna, qui veniente iudice oleum charitatis in vasis præcordiorum suorum non habuisse probantur, dum perditio falsarum virtutum, vera tenebrosorum luunt tormenta factorum. Quod si noctem hoc loco volumus accipere, juxta hoc quod supra dicitur; *Et de nocte surrexit*, id est, ad operandum se post quietem præparavit, aperte dicitur quod lucerna sanctæ Ecclesiæ non exstinguatur in nocte, quia et cum a negotio quiescit actionis, vacat liberius luci supernæ contemplationis; cumque a publicis cessat operibus, curat se ardentius vel auditui sanctæ lectionis, vel laudibus mancipare divinis: juxta exemplum videlicet muliebris industriæ, quæ non solum interdiu necessariis solet instare laboribus, sed et noctu sæpius accenso lumine lucernæ, parilem rei familiaris agere curam.

□ IOD.

Manum suam misit ad fortia, et digiti ejus apprehenderunt susum. Fortia dicit perfecta in Christi charitate opera, quibus se gaudens Ecclesia certa supernæ retributionis expectatione subdit. Verbi gratia: *Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum. Ego autem vobis dico, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt*

vos, etc. (Math. v, 43, 44), et de virginitate servanda, *Qui potest capere, capiat* (Math. xix, 12); et de contemnendis divitiis, *Si vis, inquit, perfectus esse, vade, vende quæ habes, et da pauperibus, etc.* (Ibid. 21). Nam populus synagogæ, cui dictum est: *Si volueritis, et audieritis me, bona terræ comedetis* (Isa. 1, 19), tanto infirmior erat in opere justitiæ, quanto minus ipse perpetuæ remunerationis cretus. At Ecclesia quæ audivit a Domino, *Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cælorum* (Math. iv, 17), merito pro hujus perceptione dura quæque longanimitèr suffert. Unde rursus de ejus fortitudine dicit, *Regnum cælorum vim patitur, et violenti rapiunt illud* (Math. xi, 12). Et, *Digiti*, inquit, *ejus, apprehenderunt susum.* Solent feminæ nentes fusum in dextera, colum tenere in sinistra. In colo enim lana involuta est, quæ filo ducenda, et nenda transeat in fusum. Sæpe autem in Scripturis dextera vitam perpetuam, læva præsentia Dei dona significat: opulentiam videlicet rerum, pacem temporum, sospitatem corporum, scientiam quoque Scripturarum et cælestium perceptionem sacramentorum. Hæc et hujusmodi bona cum Domino largiente percipimus, quasi lanam colo involutam in læva gestamus; at cum in ea pro amore cælestium salubriter nos exercere incipimus, jam lanam Agni immaculati de colo in fusum, de læva in dexteram trajicimus; quia de bonis nostri Redemptoris, de exemplis operum ejus, stolam nobis gloriæ cælestis, ac vestem charitatis nuptialem facimus. Digiti namque apprehendere fusum, ipsam intentionem discretionis quia quisque operatur, insinuat, ea nimirum ratione, quia nulla corporis nostri membra pluribus sunt distincta articulis ac flexibus quam digiti. Quicunque ergo veraciter dicere cum Apostolo potest, *Nostra autem conversatio in cælis est* (Philip. iii, 20), unde etiam Salvatore exspectamus Dominum nostrum Jesum Christum: hujus profecto digiti dextri apprehenderunt susum, quia discretionem sedula pro æternis bonis laborare didicit; et bene dicitur, *Apprehenderunt ut vivacius commendetur* quanto studio, quanta festinatione hujus vitæ incerta pro certis apud Dominum præmiis agere debeamus. Quid autem mulier fortis, id est, Ecclesia sancta, vel anima quæque perfecta, per susum intellectualem sit operata, subsequenter aperitur:

▷ CAPII.

Manum suam aperuit inopi, et palmas suas extendit ad pauperem. Quod et de operibus eleemosynarum quæ generaliter sicut in pauperes accipi potest, sed melius de verbo Dei quod indumentum salutis animabus confert, intelligitur; de quo beatus Job gloriatur dicens, *Justitia indutus sum, et vestivi me, sicut vestimento et diademate, iudicio meo* (Job xxx, 14). Aperuit autem Ecclesia manum inopi, cum mysteria fidei ignorantibus per operarios veritatis revelavit. Palmas extendit ad pauperem, cum longe lateque prædicatores ad imbuendas æternæ salutis indigas nationes dispersit.

↳ LAMED.

Non timebit domui suæ a frigoribus nivis : omnes domestici ejus vestiti duplicibus. Frigora nivis corda sunt reproborum, perfidiæ suæ torpore rigentia, de quibus ait Dominus, *Et quoniam abundabit iniquitas, refrigescet charitas multorum* (Matth. xxv, 12). Quæ illa utique nive pessimè deprimuntur, quæ ob primæ superbix meritum de cælo corruens in profunda tenebrarum, nihilominus se velut angelum lucis adhuc stultis ostentare præsumit, habitumque meritorum suorum candore, niveo similem fraudium suarum nesciis præfert. Quod quidem Domini et angelorum ejus est proprium, in habitu niveo claritatem suæ designare virtutis. Non timebit autem Ecclesia domui suæ a frigoribus nivis memoratæ, quia Domino pollicente credit quod *portæ inferi non prævalebunt adversus eam* (Matth. xvi, 18). *Omnes domestici ejus vestiti duplicibus* : et sapientia videlicet ad refellendas hæreticas falsorum fratrum doctrinas, et patientia ad tolerandas apertorum hostium pugnas. Vel certe vestiti sunt duplicibus, quia promissionem habent vitæ quæ nunc est et futuræ. Nunc in peregrinatione temporali divino auxilio ne deficiant adjuti, tunc in patriæ perpetis habitatione, divinæ gratia visionis, ut felices semper vivant allevati. Item *domestici ejus induti veste sunt duplici* : una operis, altera mentis fidei, habentes factorum velaamina, et sacramentis videlicet sui Redemptoris imbuti, et formati exemplis. Sic enim fit illud Apostoli, *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis*. Possunt autem frigora nivis etiam tormenta æterna intelligi, quæ igne et frigore mixta esse legimus, cum dicitur : *Ibi erit fletus et stridor dentium* (Matth. viii, 12). Fletum quippe oculis ignis et fumus, stridorem vero dentibus solet frigus gignere; unde et beatus Job de pœnis reproborum loquens æternis, *Ad calorem*, inquit, *nivium transibunt ab aquis nivium* (Job xxiv, 19). Sed ab his Ecclesia domui suæ non timebit, quia quicumque pereunt, ad domum non pertinebant, nec veste ipsius spirituali erant induti, tametsi mysteriis ejus ad tempus videbantur instituti. Denique legimus in Evangelii ejectionem de domo convivii illius hominem, qui vestibus operum immundis hanc intrare præsumpserat, et in tenebras exteriores, ubi esset fletus et stridor dentium (Matth. viii, 12), esse projectum. Merito itaque in frigora pœnæ religatum, quia indumentum pietatis habere neglexerat.

↳ MEM.

Stragulatam vestem fecit sibi, byssus et purpura indumentum ejus. Stragulata vestis, quæ variante textura solet firmissima confici, fortia Ecclesiæ opera, et diversa virtutum ejus ornamenta significat. De quibus Propheta in summi regis, viri videlicet illius laude cecinit, *Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumamicta varietate* (Psalm. xlv, 10). *Byssus* quoque et *purpura indumentum ejus*. Byssus in castitate puræ conversationis, purpura in effusione pretiosi sanguinis. Byssus namque candidi

A coloris est, purpureus color et de sanguine animantis quod purpura vocatur, conficitur, et ipse sanguinis habet speciem; unde pulchrè dictum est a Patribus quia sancta Ecclesia electorum floribus vernans, habet in pace lilia, in bello rosas. Item quia byssus de terra virens oritur, sed per exercitationes longas ac multivarias, amisso humore ac virore nativo ad decorem candidæ vestis perducitur; purpura autem regalis est habitus. Byssus induitur Ecclesia, cum castigant corpora sua electi, et servituti subjiciunt; purpura autem cum eandem continentiam non ob favorem vulgi, sed pro acquirenda beatitudine regni perennis exercent. Sic virtutum habitus in præsentem quidem nescientibus videtur contemptibilis, sed in futuro qualis fuerit, manifeste apparebit. Unde pulchrè in Apocalypsi Joannis sanctorum se vocem audisse refert, dicentium : *Gaudeamus et exsulemus, et demus gloriam ei, quia venerunt nuptiæ Agni; et uxor ejus præparavit se, et datum est ei ut cooperiat se byssino splendenti* (Apoc. xix, 7). Byssinum enim justificationes sanctorum sunt.

↳ NUN.

Nobilis in portis vir ejus, quando sederit cum senatoribus terræ. Vir sanctæ Ecclesiæ, vir cujusque animæ Dominus est : qui videbatur ignobilis, cum ante tribunal præsidis staret judicandus, cum probris, sputa, flagella, et ipsam crucis mortem susciperet; sed nobilitas apparebit, cum venerit judicaturus orbem in æquitate, et omnes angeli ejus cum eo. *Tunc sedebit*, inquit, *in sede majestatis suæ, et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem*, etc. (Matth. xxv, 31, 32). *Nobilis*, inquit, *in portis vir ejus*, quia veteres in portis sedere ad judicandum solebant, ut venientes ad civitatem aliunde paratum continuo responsum judicantis acciperent, et ne rusticos vel pastores insolita urbis ædificia stupefacerent, nec rursus pacem urbis intrinsecus frequens litigantium controversia fœdaret. Nobilitas ergo erit Dominus in portis civitatis, quia qui etiam nunc contemnendus putatur a multis, ubi sæculi finis advenerit, ubi ingressum patriæ cœlestis aperuerit electis, jam cunctis parebit sublimis. *Sedebit autem cum senatoribus terræ. Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel* (Matth. xix, 28).

↳ SAMECH.

Sindonem fecit et vendidit, et cingulum tradidit Chananæo. In linteis sindonis subtilis intextio signatur sanctæ prædicationis, qua molliter quiescit, quia mens in illa fidelium spe superna refovetur. Unde et Petro animalia in linteis monstrantur, quia peccatorum animæ misericorditer aggregatæ, in blanda fidei quiete continentur. Hanc ergo sindonem Ecclesia fecit et vendidit, quia fidem quam credendo texerat, loquendo dedit, et ab infidelibus vitam rectæ conversationis accepit. Quæ et Chananæo cingulum tradidit, quia per vigorem demonstratæ jê-

sitæ fluxa opera gentilitatis exstinxit; ut hoc quod præcipitur vivendo teneatur, *Sint lumbi vestri præcincti* (Luc. xii, 35). Bene enim nomine Chanaan, qui et gentilitatis populum procreavit, et interpretatur commutatus, conversa ad fidem gentilitas designatur, quæ felicissima commutatione a vitiiis ad virtutes, a diabolo ad Christum migravit. Unde in ejus laudem psalmus quadragesimus quartus scribitur, cujus titulus est, *In finem pro his qui commutabuntur filii Core, canticum pro dilecto*. Filii autem Core filii Calvariae interpretantur, qui sunt filii dominicæ crucis, dicentes: *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi* (Gal. vi, 14). Quomodo autem commutentur sequentia ejusdem Psalmi docent, ubi dilectus ipse, id est Dominus, Ecclesiae dicit: *Audi filia, et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum, et domum patris tui* (Psalm. xlii, 11). Commutari namque illam desiderat, quam ut filiam habere valeat, domum patris prioris, id est hostis antiqui, jubet oblivisci.

γ ΑΙΝ.

Fortitudo et decor indumentum ejus, et ridebit in die novissimo. Fortitudo ad tolerandam perversorum improbataem, decor ad exercendam virtutum gloriam. Decor, quia operatur justitiam; fortitudo, quia patitur, persecutionem propter justitiam: et ideo ridebit in die novissimo, id est, gaudebit in retributionem regni cælestis, quod dolebat in certamine vitæ præsentis. Mos etenim Scripturæ est pro gaudio risum ponere, sicut Dominus ait, *Beati qui nunc fletis, quia ridebitis* (Luc. vi, 21); et beatus Job, *Os autem veracium replebitur risu* (Job viii, 21). Similem sane huic sententiam Propheta de Domino ac Salvatore, hujus fortissimæ mulieris posuit dicens: *Dominus regnavit, decorem induit, induit Dominus fortitudinem* (Psalm. xcii, 1). Cum enim prædicaret Evangelium regni, aliis placebat: alii bene loquebantur, alii detrahebant, lacerabant, mordebant, conviciabantur. Ad eos ergo quibus placebat, *decorem induit*; ad eos quibus displicebat, *fortitudinem*. Imitare ergo et tu Dominum tuum, ut possis esse vestis ipsius. Esto cum decore ad eos quibus placent bona opera tua; esto fortis adversus detractores.

δ ΠΗΕ.

Os suum aperuit sapientiæ, et lex clementiæ in lingua ejus. Ad hoc tantum loquens os aperuit, ut sapientiam doceret, juxta illud Apostoli, *Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat* (Ephes. iv, 29); sed si quis bonus ad ædificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Vel certe os cordis aperuit ad discendam ab ipsa interior sapientia veritatem, quam alios foris doceret. Utrique autem sensui, quia utrumque facit Ecclesia, concinit aperte quod sequitur, *Et lex clementiæ in lingua ejus*; illa videlicet, ut non statim more legis Mosaicæ peccantes puniret, sed misericorditer ad penitentiam remedia vocaret. Cujus exemplum clementiæ ab ipso Deo et Salvatore nostro manifeste percipit, cum oblata ei peccatrice muliere, *Si quis, inquit, sine peccato*

A est, primus in illam lapidem mittat (Joan. viii, 7); et sic eam a crimine quod patrarat, sub conditione amplius non peccandi, miseratus absolvit.

ζ ΖΑΘΙC.

Consideravit semitas domus suæ, et panem otiosa non comedit. Semitas domus suæ considerat, quia cunctas suæ scientiæ cogitationes subtiliter investigat. Panem otiosa non comedit, quia hoc quod de sacro eloquio intelligendo percepit, ante æterni judicis oculos exhibendo operibus ostendit. Item domus mulieris habitatio est patriæ cælestis; semitæ domus illius præcepta justitiæ, quibus ad æternæ vitæ mansionem pervenitur: quas profecto semitas anima bene considerat, et diligenter quibus actibus ad superna pervenire debeat, inspicit; et quæ agenda didicit, sedula exercere non desinit. Panem quoque otiosa non comedit, cum sacrificium dominici corporis percipiens, studet imitari actu quod mysterio celebrat: multum sollicita ne indigne panem Domini comedendo, et calicem bibendo, judicium sibi manducet et bibat (I Cor. xi, 29), sed ut patiendo pro Christo, ac lacrymas fundendo, bonis quoque actibus insistendo, passionum ipsius exempla sequatur, quantum valet. Potest et simpliciter accipi quod panem otiosa non comedit mulier fortis, juxta illud Apostoli, *Qui non operatur, nec manducet* (II Thess. iii, 10); et ipse de se, *Quoniam ad ea quæ mihi opus erant, et his qui necum sunt, ministraverunt manus istæ* (Act. xx, 54). Unde merito luxuriantes viduas arguens, adjungit, *Simul autem et otiosæ discunt circuire domos: non solum otiosæ, sed verborosæ et curiosæ* (I Tim. v, 13).

η ΓΟΠΗ.

Surrexerunt filii ejus, et beatissimam prædicaverunt, vir ejus et laudavit eam. Quod futurum pro certo noverat, more prophetico quasi jam factum refert. Surgent enim filii Ecclesiae, videlicet omnes electi in novissimo, carnis immortalitate donati: et tunc matrem suam, quæ eos ex aqua et Spiritu sancto Deo genuit, beatissimam prædicant, quæ nunc ab infidelibus quasi misera contemnitur: et revera sicut Apostolus ait, *Si in hac vita tantum sperantes sumus in Christo, miserabiliores sumus omnibus hominibus* (I Cor. xv, 19). Quia vero pro vita alia in præsentem militamus, merito cum apparuerit quod erigens, matrem nostram quæ ex omnibus justis collecta, una Christi columba, sponsa et amica vocatur, beatissimam prædicabimus. Surget et vir ejus, et laudabit eam, dicens in judicio: *Vente, benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurivi enim et dedistis mihi manducare, etc.* (Matth. xv, 51, 55). Qui quidem ipse primitiæ dormientium resurrexit a mortuis, sed in die judicii manifestus omnibus quos sua laude dignos judicaverit quanta sit ejusdem suæ resurrectionis gloria demonstrabit. Potest hoc quod dicitur, *Surrexerunt filii ejus, et beatissimam prædicaverunt*, etiam in hoc tempore convenienter accipi, cum quilibet fidelium, transcens sæculi ærumnis, ad cælestia regna perducentur Sedere namque ad humilia-

↳ LAMED.

Non timebit domui suæ a frigoribus nivis : omnes domestici ejus vestiti duplicibus. Frigora nivis corda sunt reproborum, perfidiæ suæ torpore rigentia, de quibus ait Dominus, *Et quoniam abundabit iniquitas, refrigeret charitas multorum* (Matth. xxv, 12). Quæ illa utique nivo pessime deprimuntur, quæ ob primæ superbiæ meritum de cælo corruens in profunda tenebrarum, nihilominus se velut angelum lucis adhuc stultis ostentare præsumit, habitumque meritorum suorum candore, niveo similem fraudium suarum nescitis præferit. Quod quidem Domini et angelorum ejus est proprium, in habitu niveo claritatem suæ designare virtutis. Non timebit autem Ecclesia domui suæ a frigoribus nivis memoratæ, quia Domino pollicente credit quod *portæ inferi non prævalebunt adversus eam* (Matth. xvi, 18). *Omnes domestici ejus vestiti duplicibus* : et sapientia videlicet ad refellendas hæreticas falsorum fratrum doctrinas, et patientia ad tolerandas apertorum hostium pugnas. Vel certe vestiti sunt duplicibus, quia promissionem habent vitæ quæ nunc est et futuræ. Nunc in peregrinatione temporali divino auxilio ne deficient adjuti, tunc in patriæ perpetis habitatione, divinæ gratia visionis, ut felices semper vivant allevati. Item *domestici ejus induiti veste sunt duplici* : una operis, altera mentis fidei, habentes factorum velamina, et sacramentis videlicet sui Redemptoris imbuti, et formati exemplis. Sic enim fit illud Apostoli, *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis*. Possunt autem frigora nivis etiam tormenta æterna intelligi, quæ igne et frigore mista esse legimus, cum dicitur : *Ibi erit fletus et stridor dentium* (Matth. viii, 12). Fletum quippe oculis ignis et fumus, stridorem vero dentibus solet frigus gignere; unde et beatus Job de pœnis reproborum loquens æternis, *Ad calorem*, inquit, *nimum transibunt ab aquis nivium* (Job xxiv, 19). Sed ab his Ecclesia domui suæ non timebit, quia quicumque pereunt, ad domum non pertinebant, nec veste ipsius spirituali erant induiti, tametsi mysteriis ejus ad tempus videbantur instituti. Denique legimus in Evangeliiis ejectum de domo convivii illius hominem, qui vestibus operum immundis hanc intrare præsumperat, et in tenebras exteriores, ubi esset *fletus et stridor dentium* (Matth. viii, 12), esse projectum. Merito itaque in frigora pœnæ religatum, quia indumentum pietatis habere neglexerat.

↳ MEM.

Stragulatam vestem fecit sibi, byssus et purpura indumentum ejus. Stragulata vestis, quæ variante textura solet firmissima confici, sortia Ecclesiæ opera, et diversa virtutum ejus ornamenta significat. De quibus Propheta in summi regis, viri videlicet illius laude cecinit, *Assitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumamicta varietate* (Psalm. xlv, 10). *Byssus quoque et purpura indumentum ejus.* Byssus in castitate puræ conversationis, purpura in effusione pretiosi sanguinis. Byssus namque candidi

A coloris est, purpureus color et de sanguine animantis quod purpura vocatur, conficitur, et ipse sanguinis habet speciem; unde pulchre dictum est a Patribus quia sancta Ecclesia electorum floribus vernans, habet in pace lilia, in bello rosas. Item quia byssus de terra virens oritur, sed per exercitationes longas ac multivarias, amasso humore ac virore native ad decorem candidæ vestis perducitur; purpura autem regalis est habitus. Byssus induit Ecclesia, cum castigant corpora sua electi, et servituti subjiciunt; purpura autem cum eadem continentiam non ob favore vulgi, sed pro acquiranda beatitudine regni percennis exercent. Sic virtutum habitus in præsentem quidem nescientibus videtur contemptibilis, sed in futuro qualis fuerit, manifeste apparebit. Unde pulchre in Apocalypsi Joannis sanctorum se vocem audisse refert, dicentium : *Gaudeamus et exultemus, et demus gloriam ei, quia venerunt nuptiæ Agni : et uxor ejus præparavit se, et datum est ei ut cooperiat se byssino splendenti* (Apoc. xix, 7). Byssinum enim justificationes sanctorum sunt.

↳ NUN.

Nobilis in portis vir ejus, quando sederit cum senatoribus terræ. Vir sanctæ Ecclesiæ, vir cujusque animæ Dominus est : qui videbatur ignobilis, cum ante tribunal præsidis staret judicandus, cum probra, sputa, flagella, et ipsam crucis mortem susciperet; sed nobilis apparebit, cum venerit judicaturus orbem in æquitate, et omnes angeli ejus cum eo. *Tunc sedebit*, inquit, *in sede majestatis suæ, et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem*, etc. (Matth. xxv, 31, 32). *Nobilis*, inquit, *in portis vir ejus*, quia veteres in portis sedere ad judicandum solebant, ut venientes ad civitatem aliunde paratum continuo responsum judicantis acciperent, et ne rusticos vel pastores insolita urbis ædificia stupefacerent, nec rursus pacem urbis intrinsecus frequens litigantium controversia fœdaret. Nobilis ergo erit Dominus in portis civitatis, quia qui etiam nunc contemnendus putatur a multis, ubi sæculi finis advenerit, ubi ingressum patriæ cœlestis aperuerit electis, jam cunctis parebit sublimis. *Sedebit autem cum senatoribus terræ. Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel* (Matth. xix, 28).

↳ SAMECH.

Sindonem fecit et vendidit, et cingulum tradidit Chananzæ. In linteis sindonis subtilis intextio signatur sanctæ prædicationis, qua molliter quiescit, quia mens in illa fidelium spe superna refovetur. Unde et Petro animalia in linteis monstrantur, quia peccatorum animæ misericorditer aggregatæ, in blanda fidei quiete continentur. Hanc ergo sindonem Ecclesia fecit et vendidit, quia fidem quam credendo texerat, loquendo dedit, et ab infidelibus vitam rectæ conversationis accepit. Quæ et Chananzæ cingulum tradidit, quia per vigorem demonstratæ

stilitæ fluxa opera gentilitatis exstinxit; ut hoc quod præcipitur vivendo teneatur, *Sint lumbi vestri præcincti* (Luc. xii, 35). Dene enim nomine Chanaan, qui et gentilitatis populum procreavit, et interpretatur commutatus, conversa ad fidem gentilitas designatur, quæ felicissima commutatione a vitis ad virtutes, a diabolo ad Christum migravit. Unde in ejus laudem psalmus quadragesimus quartus scribitur, cujus titulus est, *In finem pro his qui commutabuntur filiis Core, canticum pro dilecto*. Filii autem Core filii Calvariae interpretantur, qui sunt filii dominicæ crucis, dicentes: *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi* (Gal. vi, 14). Quomodo autem commutentur sequentia ejusdem Psalmi docent, ubi dilectus ipse, id est Dominus, Ecclesiae dicit: *Audi filia, et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum, et domum patris tui* (Psalm. xlii, 11). Commutari namque illam desiderat, quam ut filiam habere valeat, domum patris prioris, id est hostis antiqui, jubet oblivisci.

Y AIN.

Fortitudo et decor indumentum ejus, et ridebit in die novissimo. Fortitudo ad tolerandam perversorum improbitatem, decor ad exercendam virtutum gloriam. Decor, quia operatur justitiam; fortitudo, quia patitur, persecutionem propter justitiam; et ideo ridebit in die novissimo, id est, gaudebit in retributionem regni coelestis, quod dolebat in certamine vite presentis. Mos etenim Scripturæ est pro gaudio risum ponere, sicut Dominus ait, *Beati qui nunc fletis, quia ridebitis* (Luc. vi, 21); et beatus Job, *Os autem veracium replebitur risu* (Job viii, 21). Similem sane huic sententiam Propheta de Domino ac Salvatore, hujus fortissimæ mulieris posuit dicens: *Dominus regnavit, decorem induit, induit Dominus fortitudinem* (Psalm. xcii, 1). Cum enim prædicaret Evangelium regni, aliis placebat: alii bene loquebantur, alii detrahebant, læcerabant, mordebant, conviciabantur. Ad eos ergo quibus placebat, *decorem induit*; ad eos quibus displicebat, *fortitudinem*. Imitare ergo et tu Dominum tuum, ut possis esse vestis ipsius. Esto cum decore ad eos quibus placent bona opera tua; esto fortis adversus detractores.

Σ PHE.

Os suum aperuit sapientiæ, et lex clementiæ in lingua ejus. Ad hoc tantum loquens os aperuit, ut sapientiam doceret, juxta illud Apostoli, *Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat* (Ephes. iv, 29); sed si quis bonus ad ædificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Vel certe os cordis aperuit ad discendam ab ipsa interius sapientia veritatem, quam alios foris doceret. Utrique autem sensui, quia utrumque facit Ecclesia, concinit aperte quod sequitur, *Et lex clementiæ in lingua ejus*; illa videlicet, ut non statim more legis Mosaicæ peccantes puniret, sed misericorditer ad penitentiam remedia vocaret. Cujus exemplum clementiæ ab ipso Deo et Salvatore nostro manifeste percipit, cum oblata ei peccatrice muliere, *Si quis, inquit, sine peccato*

A est, primus in illam lapidem mittat (Joan. viii, 7); et sic eam a crimine quod patrarat, sub conditione amplius non peccandi, miseratus absolvit.

Υ ZANIC.

Consideravit semitas domus suæ, et panem otiosa non comedit. Semitas domus suæ considerat, quia cunctas suæ scientiæ cogitationes subtiliter investigat. Panem otiosa non comedit, quia hoc quod de sacro eloquio intelligendo percepit, ante æterni judicis oculos exhibendo operibus ostendit. Item domus mulieris habitatio est patriæ coelestis; semitæ domus illius præcepta justitiæ, quibus ad æternæ vitæ mansionem pervenitur: quas profecto semitas anima bene considerat, et diligenter quibus actibus ad superna pervenire debeat, inspicit; et quæ agenda didicit, sedula exercere non desinit. Panem quoque otiosa non comedit, cum sacrificium dominici corporis percipiens, studet imitari actu quod mysterio celebrat: multum sollicita ne indigne panem Domini comedendo, et calicem bibendo, judicium sibi manducet et bibat (I Cor. xi, 29), sed ut patiando pro Christo, ac lacrymas fundendo, bonis quoque actibus insistendo, passionum ipsius exempla sequatur, quantum valet. Potest et simpliciter accipi quod panem otiosa non comedit mulier fortis, juxta illud Apostoli, *Qui non operatur, nec manducet* (II Thess. iii, 10); et ipse de se, *Quoniam ad ea quæ mihi opus erant, et his qui mecum sunt, ministraverunt manus istæ* (Act. xx, 34). Unde merito luxuriantes viduas arguens, adjungit, *Simul autem et otiosæ discunt circumire domos: non solum otiosæ, sed verbosæ et curiosæ* (I Tim. v, 13).

Ϸ COPH.

Surrexerunt filii ejus, et beatissimam prædicaverunt, vir ejus et laudavit eam. Quod futurum pro certo noverat, more prophetico quasi jam factum refert. Surgent enim filii Ecclesiae, videlicet omnes electi in novissimo, carnis immortalitate donati: et tunc matrem suam, quæ eos ex aqua et Spiritu sancto Deo genuit, beatissimam prædicant, quæ nunc ab infidelibus quasi misera contemnitur: et revera sicut Apostolus ait, *Si in hac vita tantum sperantes sumus in Christo, miserabiliores sumus omnibus hominibus* (I Cor. xv, 19). Quia vero pro vita alia in presenti militamus, merito cum apparuerit quod erigis, matrem nostram quæ ex omnibus justis collecta, una Christi columba, sponsa et amica vocatur, beatissimam prædicabimus. Surget et vir ejus, et laudabit eam, dicens in judicio: *Venite, benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurivi enim et dedistis mihi manducare, etc.* (Matth. xv, 34, 35). Qui quidem ipse primitiæ dormientium resurrexit a mortuis, sed in die judicii manifestius omnibus quos sua laude dignos judicaverit quanta sit ejusdem suæ resurrectionis gloria demonstrabit. Potest hoc quod dicitur, *Surrexerunt filii ejus, et beatissimam prædicaverunt*, etiam in hoc tempore convenienter accipi, cum quilibet fidelium, transcensis sæculi ærumnis, ad coelestia regna perducuntur Sedere namque ad humilia-

tionem aliquoties, surgere ad gloriam pertinet, unde A dicitur: *Olim in cinere sedentes pœniterent* (Luc. x, 43), id est, humiliati, et propheta: *A facie manus tuæ solus sedebam, quia comminatione replesti me* (Jer. xv, 17). Sed et Psalmista: *Vanum est vobis ante lucem surgere, surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris* (Psalm. cxvi, 2). Quod est aperte dicere, Quid in præsentem quæritis gaudere, quod electis in futuro reservatur? Non enim potestis in hac vita, id est, ante lucem supernæ retributionis, gloriam veræ felicitatis habere: quin potius postquam hic humiliati fueritis ad tempus, illuc vos in perpetuum veraciter exaltatos sperate; vos quibus amarum est omne quod sæculi amatoribus iudicandum videtur et dulce. Surgunt ergo filii Ecclesiæ, et beatissimam eam prædicant, cum cœlestibus bonis sublimati, quanta sit illius patriæ beatitas, cuius participes esse meruerunt, aspiciunt, et hanc debita laudatione in divina visione concelebrant. Laudat vir ipsius, cum bona quæ ipse donavit remunerat. Quibus autem verbis eam laudet, consequenter ostenditur, cum dicitur:

↳ RESC.

Multæ filias congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Multas filias Ecclesias dicit hæreticorum, et malorum turbas catholicorum. Quæ filia dicuntur vel Christi vel Ecclesiæ, quia etiam ipsæ sunt dominicis renatæ sacramentis, et adoptionem filiorum, quam non custodiunt, perceperunt; unde et Joannes ait, *De notis exierunt, sed non erant ex nobis* (I Joan. ii, 19). Quæ congregaverunt divitias, videlicet bonorum operum, orationes, jejunia, eleemosynas, afflictionem, et castimoniam carnis: continentiam linguæ, meditationem Scripturarum, et cætera hujusmodi, quæ veræ sunt divitiæ spiritus, ubi pura sinceritate mentis geruntur; ubi autem sine fide quæ per dilectionem operatur, fiunt, nihil agentibus prosunt. Sed et illæ filia frustra congregaverunt divitias, de quibus Dominus ait, *Multi dicent mihi in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus et in nomine tuo dæmonia ejecimus, in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tunc confitebor illis, quia nunquam novi vos* (Matth. vii, 22, 23). Sed omnes istiusmodi filias Ecclesia catholica supergreditur, quæ fide casta, et opere perfecta, Redemptoris sui vestigia sectatur.

↳ SCHIN.

Fallax gratia, et vana est pulchritudo: mulier timens Deum ipsa laudabitur. Fallax est gratia laudis, quam ab homine accepit; vana pulchritudo charitatis vel operationis bonæ, quam hominibus ostentat anima quæ timore caret divino. At illa conscientia vere est laude digna, quæ timorem Dei in omnibus servat: ipse est enim principium conclarum custoque virtutum, Scriptura dicente, *Timor Domini principium sapientiæ* (Ecclesi. i, 16); et iterum, *Qui timet Dominum, nihil negligit* (Ecclesi. vii, 19). Hinc est enim quod beatus Job et in prosperitate virtutibus incomparabiliter floruit, et in adversitatibus insuperabilis hosti permansit: quia veraciter dicere potuit: *Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum, et pondus ejus ferre non potui* (Job, xxxi, 23). Fallax ergo simulatorum gratia, vanus decor operis stultorum. Ecclesia autem quæ in timore incolatur sui tempore conversatur, quoniam ardentes virtutum lampadas venienti ad iudicium Sponso suo offeret, jure ab eo laudata, januam regni cœlestis intrahit. Qualiter autem eam laudet, terminali versu docetur.

↳ TAU.

Date ei de fructu manuum suarum, et laudent eam in portis opera ejus. Hæc sunt enim verba viri illius, de quo dictum est, *Vir ejus laudavit eam, id est, Domini et Salvatoris nostri, qui angelis in fine præcepturus est, ut Ecclesiam post hujus vitæ certamen, post triturationem afflictionemque terrestrium, ad cœlestis regni gaudia introducant, ac vitæ immortalis sibi sociam aggregent; juxta illud evangelicum, Triticum autem congregate in horreum meum* (Matth. xiii, 30). *Date, inquit, ei de fructu manuum suarum;* quia fructum spiritus ferre curavit, charitatem, gaudium, pacem, benignitatem, bonitatem, modestiam, continentiam, fidem, patientiam. Pro hoc illi debitam rependite mercedem, et laudent eam in portis, hoc est in iudicio sive in ingressu patriæ cœlestis, non hominum favores supervacui, sed opera ipsa quæ fecit, examinante, probante ac remunerante illo, cujus hæc donante gratia perfecit, a quo ut laudari mereamur in futuro, concedat ipse propitius nos eum dignis in præsentem vitam collaudare servitii. Amen.

IN PROVERBIA SALOMONIS,

ALLEGORICÆ INTERPRETATIONIS FRAGMENTA,

IN ANTIQUO CODICE REPERTA.

IN CAPUT VII PROVERBIORUM.

Et ecce mulier, occurrit illi ornata meretricio, præparata ad capiendas animas, garrula et vaga, quietis impatiens, nec valens in domo consistere pedibus suis,

nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos insidians. Omnis quippe hæreticus virili sensu carens, rite mulier appellatur; qui cum sermones politos proferre studeat, liquet quia meretricio culta sicut